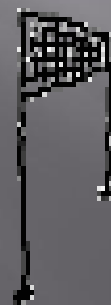

DOC.DR DANILO BOJANIĆ

ODBOJKA TAKTIKA
Pravila Odbojkaške igre

Osnovne studije Fizička kultura i zdravi stilovi života
Fakultet za sport i fizičko vaspitanje UCG

Pravila odbojkaške igre

1. PROSTOR ZA IGRU

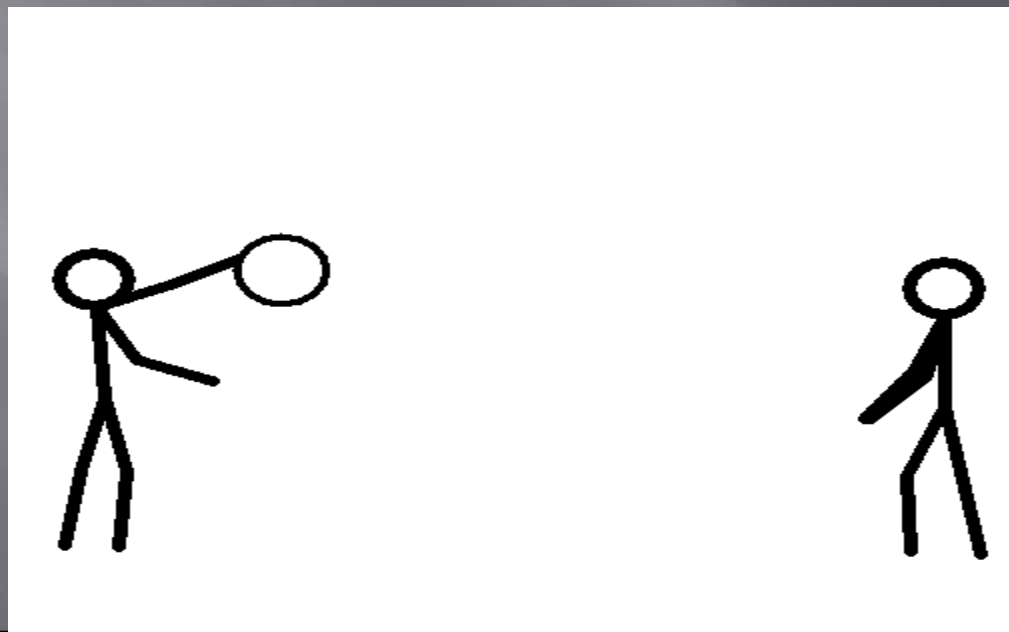
- ▣ Prostor za igru čini teren i slobodna zona. Pravougaonog je oblika i simetričan.
- ▣ Teren je pravougaonik dimenzija 18×9 m, okružen sa svih strana slobodnom zonom širokom najmanje 3 m.

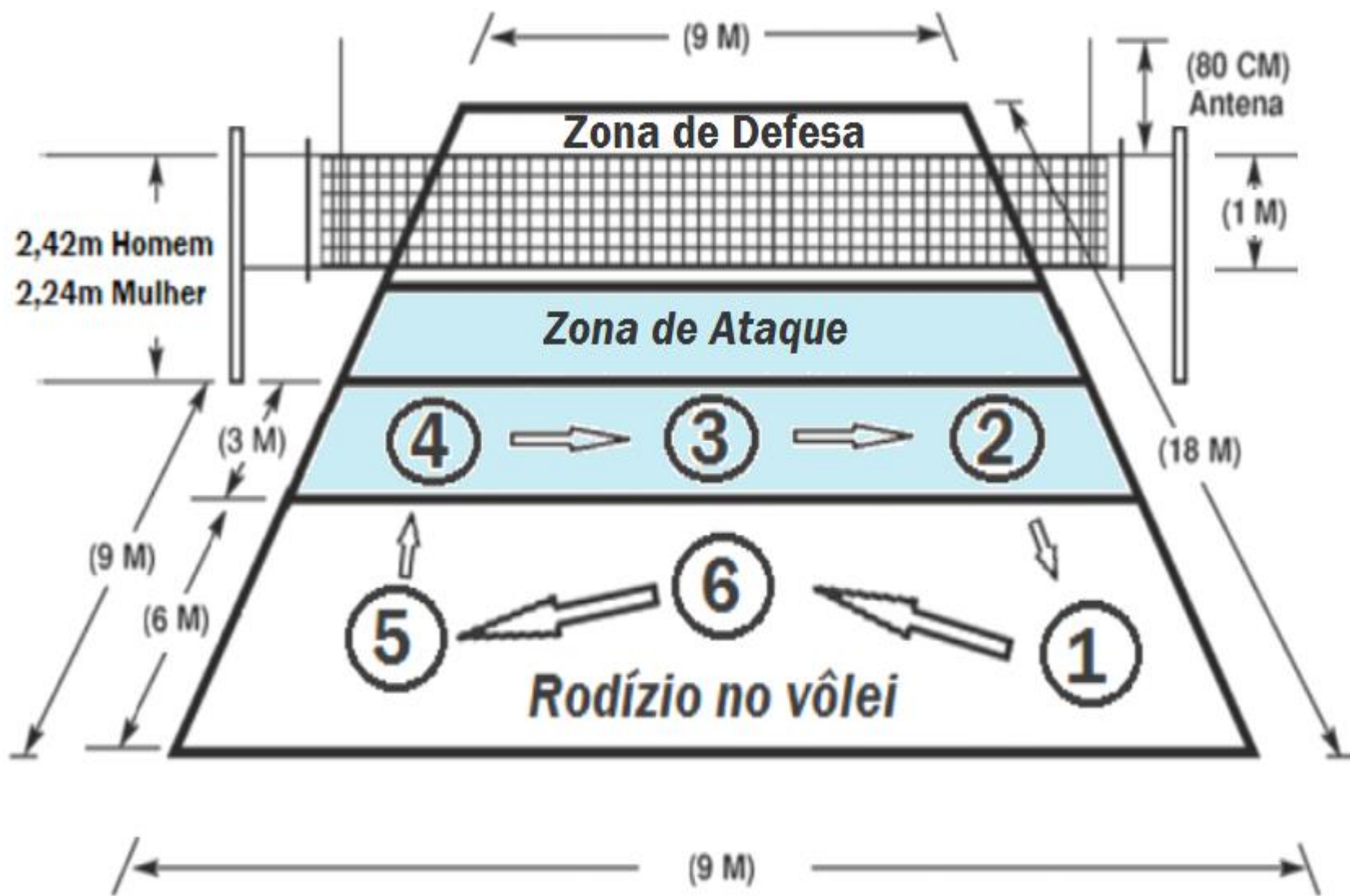

▣ Slobodan vazdušni prostor za igru podrazumijeva vazdušni prostor iznad prostora za igru u kojem nema nikakvih prepreka. Slobodan vazdušni prostor za igru mora da iznosi najmanje 7 m u visinu, računajući od podloge za igru.

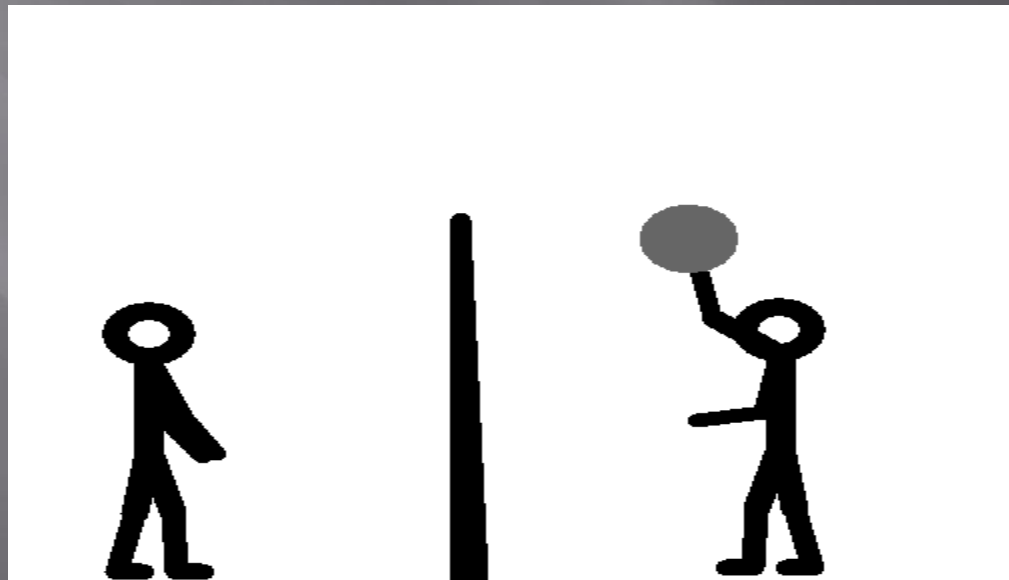
- ▣ Za FIVB svjetska i zvanična takmičenja slobodna zona iznosi najmanje 5 m od bočnih i 8 m od osnovnih linija. Slobodan vazdušni prostor za igru iznosi najmanje 12,5 m u visinu, računajući od podloge za igru.

LINIJE TERENA

- ▣ Sve linije su široke 5 cm. Moraju biti svijetle boje, različite od boje podloge i svih ostalih linija.
 - ▣ **Granične linije**
- ▣ Dvije bočne i dvije osnovne linije označavaju teren. Obje bočne i obje osnovne linije su ucrtane unutar dimenzija terena.

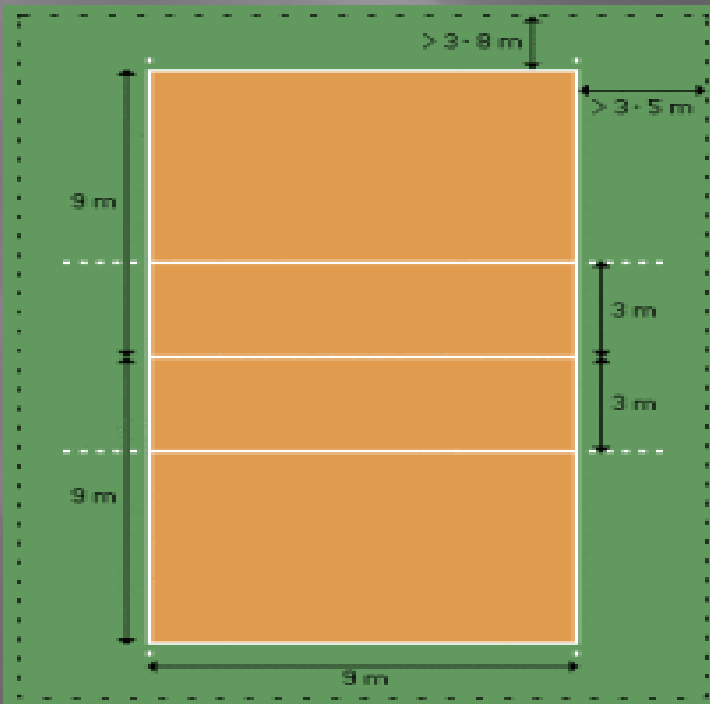
▣ Srednja linija

- ▣ Osa srednje linije dijeli teren na dva jednaka polja, dimenzija 9 x 9 m. Srednja linija, svom svojom širinom, računa se kao sastavni dio i jednog i drugog polja. Ova linija se prostire ispod mreže od jedne do druge bočne linije.

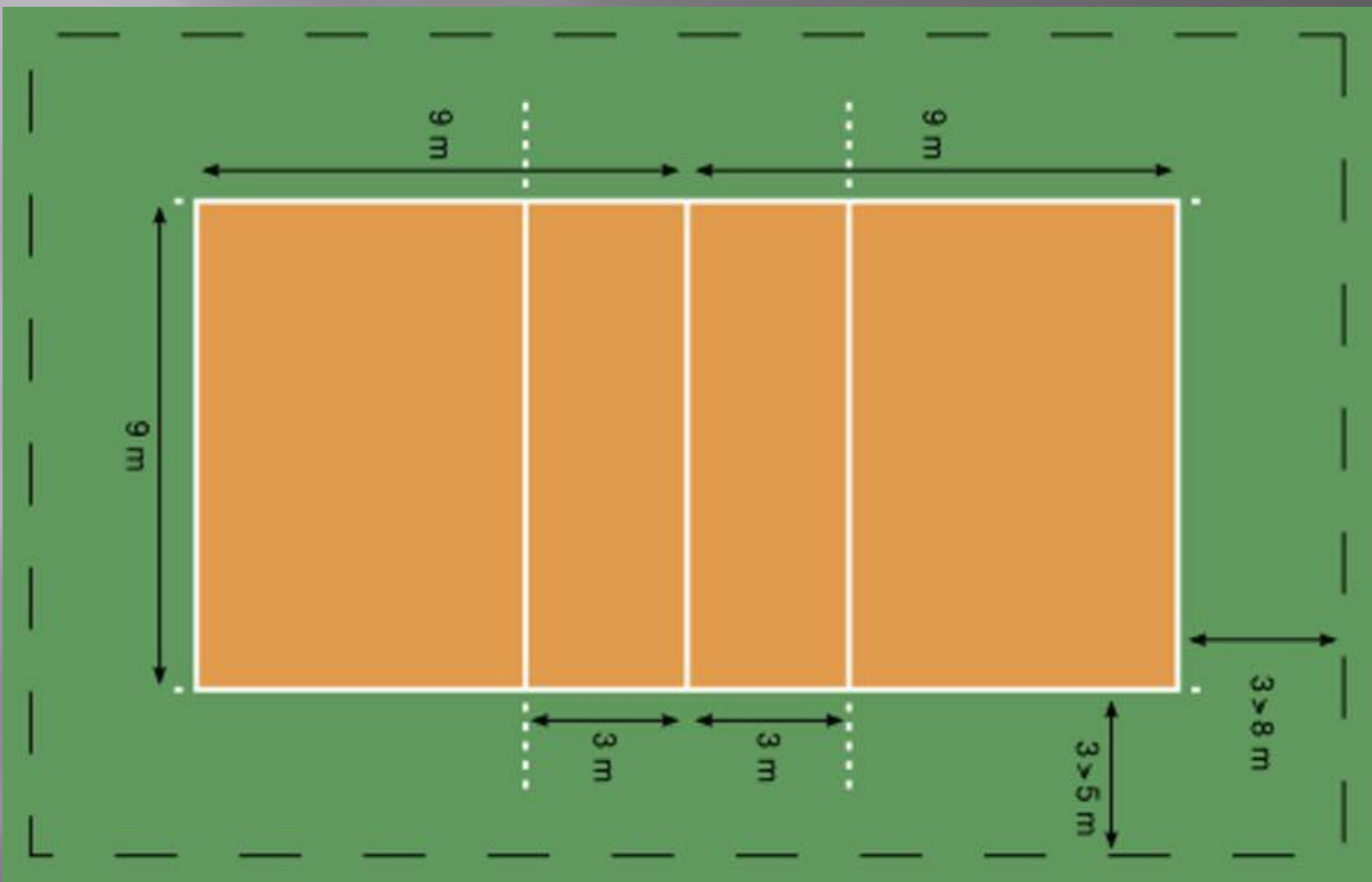
▣ Linija napada

- ▣ U oba polja linija napada, čija je zadnja ivica ucrtana 3 m od ose srednje linije, označava prednju zonu.

- ▣ Za **FIVB** svjetska i zvanična takmičenja linija napada je od bočnih linija produžena dodatkom od pet isprekidanih linija, dugačkih 15 cm i širokih 5 cm, koje su ucrtane na međusobnoj razdaljini od 20 cm, a u ukupnoj dužini od 1,75 m.

- ▣ „Linija ograničenja za trenere“ (isprekidana linija koja se produžava od linije napada do osnovne linije polja, paralelna bočnoj liniji i od nje udaljena 1,75 metara) sastavljena je od linija dužine 15 cm ucrtanih na udaljenosti 20 cm jedna od druge da bi ograničile prostor za djelovanje trenera.

ZONE

▣ Prednja zona

- ▣ Prednja zona, u svakom polju, ograničena je osom srednje linije i zadnjom ivicom linije napada. Smatra se da se prednja zona van bočnih linija prostire do kraja slobodne zone.

▣ Zona za serviranje

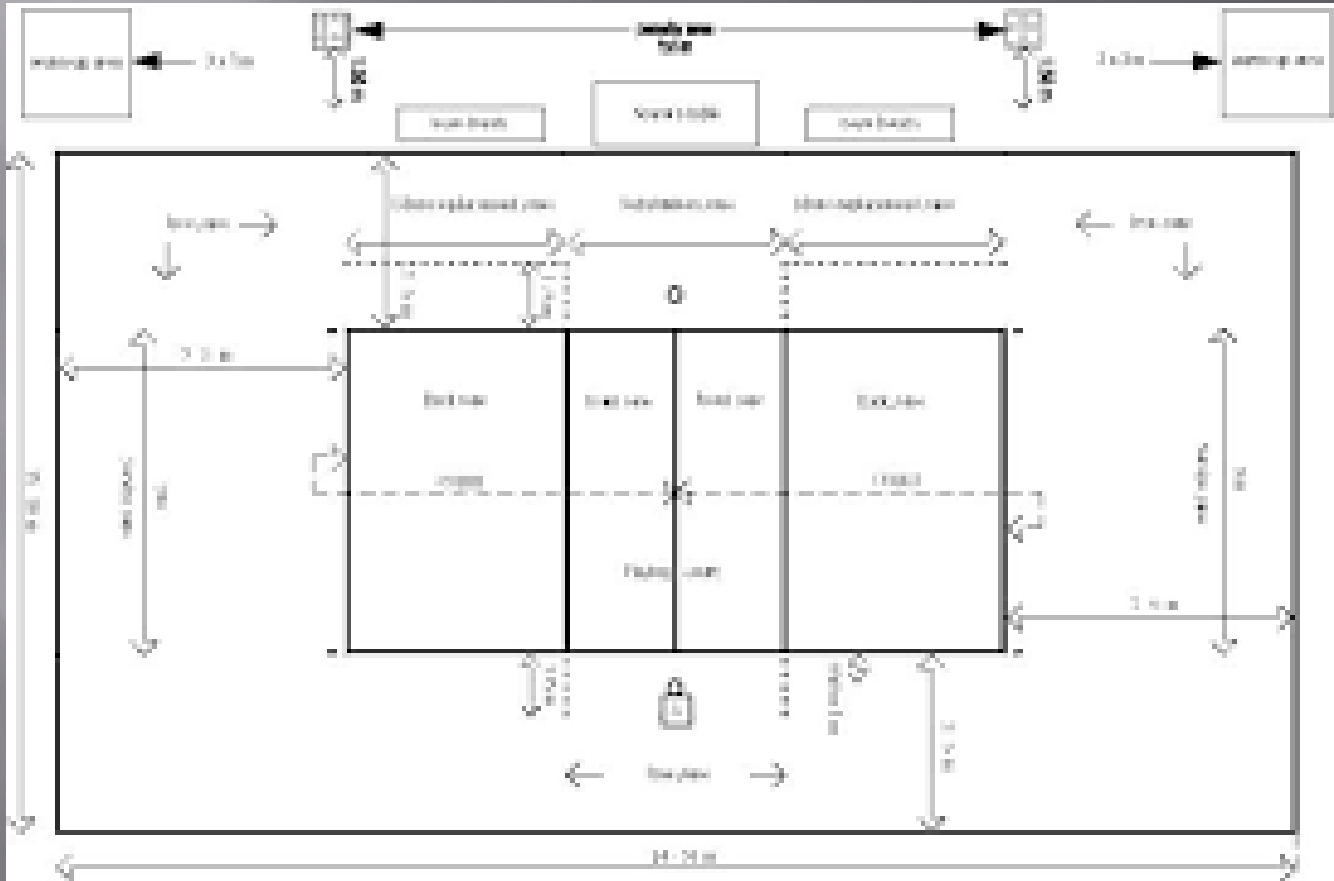
- ▣ Zona za serviranje je prostor širine 9 m koji se nalazi iza svake osnovne linije.
- ▣ Bočno je ograničena sa dvije kratke linije, dužine po 15 cm, koje su ucrtane 20 cm iza osnovne linije, kao produžeci osnovnih linija. Obje kratke linije su uključene u širinu zone za serviranje.
- ▣ U dubinu, zona za serviranje se prostire do kraja slobodne zone.

- ▣ **Zona za zamjenu igrača**

- ▣ Zona za zamjenu igrača je ograničena produžetkom obje linije napada do zapisničkog stola.

- ▣ **Zona za promjenu Libera**

- ▣ Zona za promjenu Libera je dio slobodne zone na strani klupa za igrače, ograničena produžetkom linije napada do osnovne linije.

Prostori

▣ **Prostor za zagrijavanje**

- ▣ Za FIVB svjetska i zvanična takmičenja, prostor za zagrijavanje je približno veličine 3 x 3 m i nalazi se u uglovima, sa strane obje klupe za rezervne igrače, izvan slobodne zone.

▣ **Kazneni prostor**

- ▣ Kazneni prostor je približne veličine 1 x 1 m i opremljen je sa dvije stolice. Nalazi se u kontrolnom prostoru, izvan produžetaka osnovnih linija. Mogu biti ograničeni crvenom linijom, širine 5 cm.

TEMPERATURA I OSVETLJENJE

- ▣ Najniža temperatura ne smije biti niža od 10 °C (50 °F).
 - ▣ Za FIVB svjetska i zvanična takmičenja temperatura ne smije biti viša od 25 °C (77 °F), niti niža od 16 °C (61 °F).
 - ▣ Za FIVB svjetska i zvanična takmičenja osvetljenje prostora za igru mora biti između 1000 i 1500 luksa, mjereno 1 m iznad podloge prostora za igru.

MREŽA I STUBOVI

▣ VISINA MREŽE

- ▣ Mreža je postavljena vertikalno iznad srednje linije i njen vrh se nalazi na visini od 2,43 m za muškarce i 2,24 m za žene.
- ▣ Njena visina se mjeri na sredini terena. Visina mreže (iznad bočnih linija) mora biti potpuno jednaka i ne smije prelaziti propisanu visinu za više od 2 cm

• STRUKTURA MREŽE

- Mreža je 1 m široka i 9,50 do 10 m duga (po 25 do 50 cm sa svake strane bočnih traka), napravljena od crnih kvadratnih polja stranica 10 cm.
- Na njenom vrhu se nalazi horizontalna traka, širine 7 cm, napravljena od dvostruko presavijenog bijelog platna, prišivenog cijelom dužinom mreže.
- Kroz traku je provučena savitljiva žica (sajla) koja vezuje mrežu za stubove i zateže njen gornji dio.
- Na dnu mreže je još jedna horizontalna traka, širine 5 cm, slična onoj na vrhu mreže kroz koju je provučen kanap. Taj kanap vezuje mrežu za stubove i zateže njen donji dio.

• BOČNE TRAKE

- Dvije bijele trake su učvršćene na mreži vertikalno i nalaze se direktno iznad svake bočne linije.
- Široke su 5 cm, duge 1 m i smatraju se dijelom mreže.

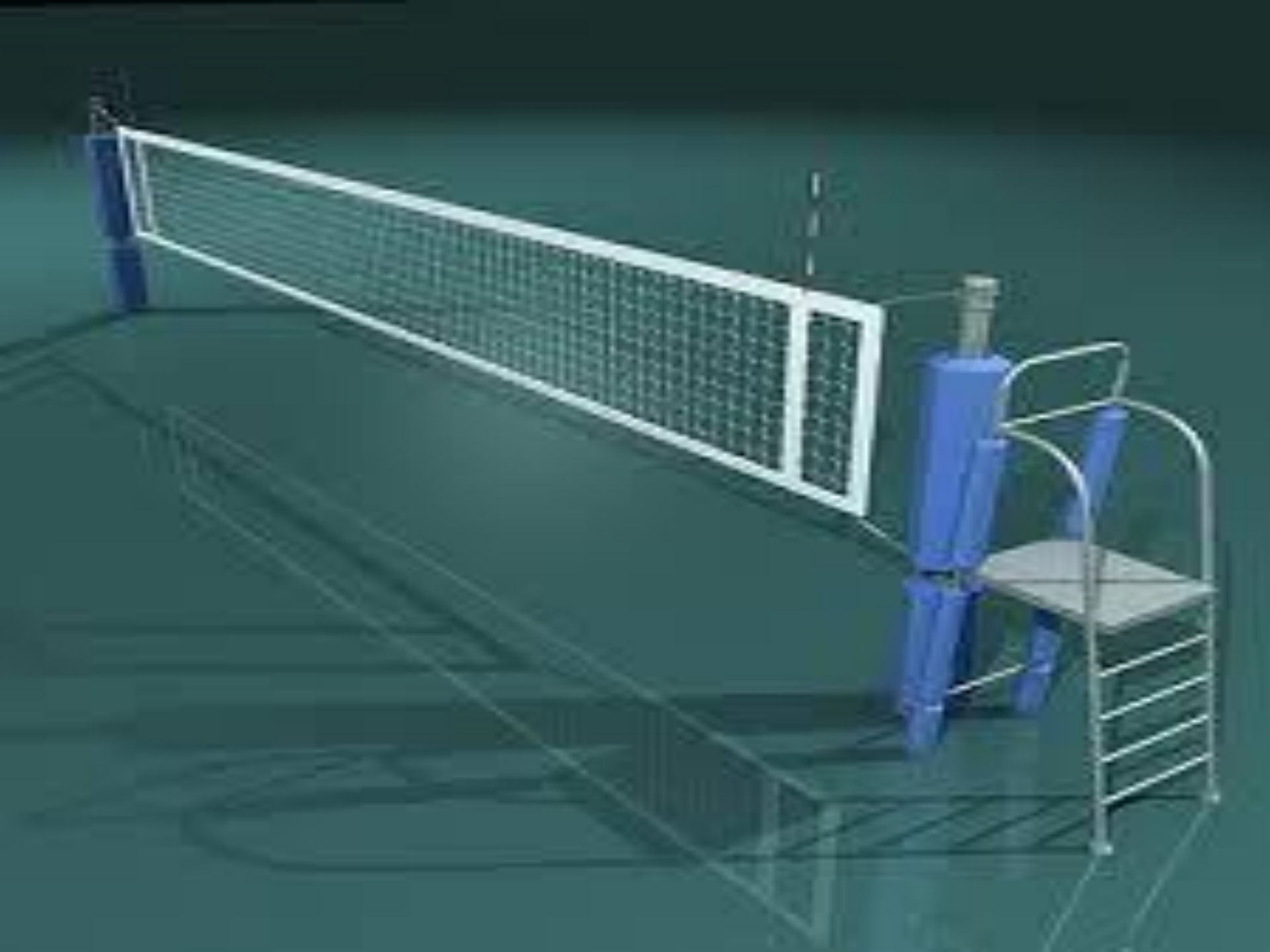
• ANTENE

- Antena je savitljiva šipka duga 1,80 m i prečnika 10 mm, napravljena od fiberglasa ili sličnog materijala.
- Antena je učvršćena za spoljnu ivicu svake bočne trake. Antene su postavljene na suprotnim stranama mreže.
- Gornjih 80 cm svake antene se nalazi iznad mreže i označene su trakama različitih boja, najbolje crvenim i bijelim.
- Antene se smatraju dijelom mreže i bočno ograničavaju prostor za prelaz lopte.

• STUBOVI

- Stubovi koji drže mrežu postavljeni su od 0,50 do 1,00 m izvan bočnih linija.
- Visoki su 2,55 m i najbolje je ako im se visina može podešavati.
 - Za sva **FIVB** svjetska i zvanična takmičenja, stubovi koji drže mrežu su postavljeni na udaljenosti od 1 m izvan bočnih linija.
- Stubovi su okrugli i glatki, fiksirani za podlogu bez žica. Ne smiju imati dijelove koji predstavljaju opasnost ili smetnju.

LOPTE

▣ STANDARDI

- ▣ Lopta mora biti okrugla, napravljena od meke prirodne ili sintetičke kože, ili sličnog materijala.
- ▣ Boja može biti jednoobrazno svijetla ili kombinacija boja.
- ▣ Sintetička koža i kombinacija boja lopti koje se koriste u međunarodnim zvaničnim takmičenjima mora biti u skladu sa FIVB standardima.
 - ▣ Obim lopte iznosi 65-67 cm, a težina 260-280 g.
 - ▣ Unutrašnji pritisak iznosi od 0.30 do 0.325 kg/cm

▣ JEDNOOBRAZNOST LOPTI

- ▣ Sve lopte koje se koriste na utakmici moraju imati iste standarde u pogledu obima, težine, pritiska, tipa, boje itd.
- ▣ FIVB svjetska i zvanična takmičenja, kao i nacionalni šampionati i lige šampiona moraju se igrati loptama koje je odobrio FIVB, osim u slučaju date saglasnosti od strane FIVB.

▣ SISTEM SA TRI LOPTE

- ▣ Za FIVB svjetska i zvanična takmičenja koriste se tri lopte. U ovom slučaju, šest sakupljača lopti su raspoređeni u svakom uglu slobodne zone i po jedan iza prvog i drugog sudije.

EKIPE

▣ SASTAV EKIPE

- ▣ Ekipa se može sastojati od najviše 12 igrača, jednog trenera, jednog pomoćnog trenera, jednog masera i jednog ljekara.
- ▣ Za FIVB, Svjetska i zvanična takmičenja ljekar mora biti prethodno akreditovan od strane FIVB.
- ▣ Za FIVB i Svjetska takmičenja za seniore, ekipa se može sastojati od najviše četrnaest (14) igrača, ali sa najviše dvanaest (12) regularnih igrača koji su u protokolu

- ▣ Jedan od igrača, izuzev Libera, je kapiten ekipe i mora biti označen u zapisniku.
- ▣ Samo igrači upisani u zapisnik mogu ući u teren i igrati utakmicu.
- ▣ Kada trener i kapiten ekipe potpišu zapisnik sastav ekipe upisan u zapisnik se više ne može menjati.

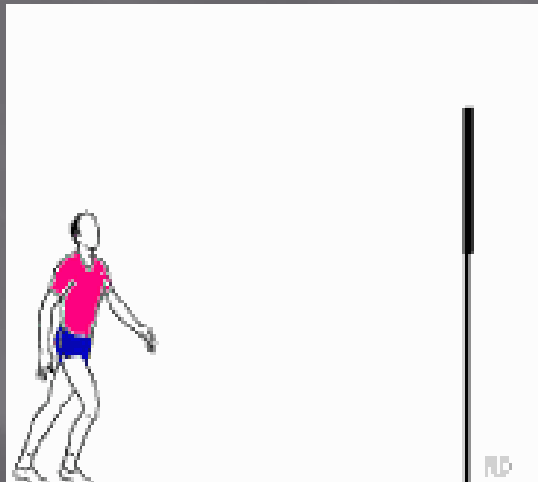

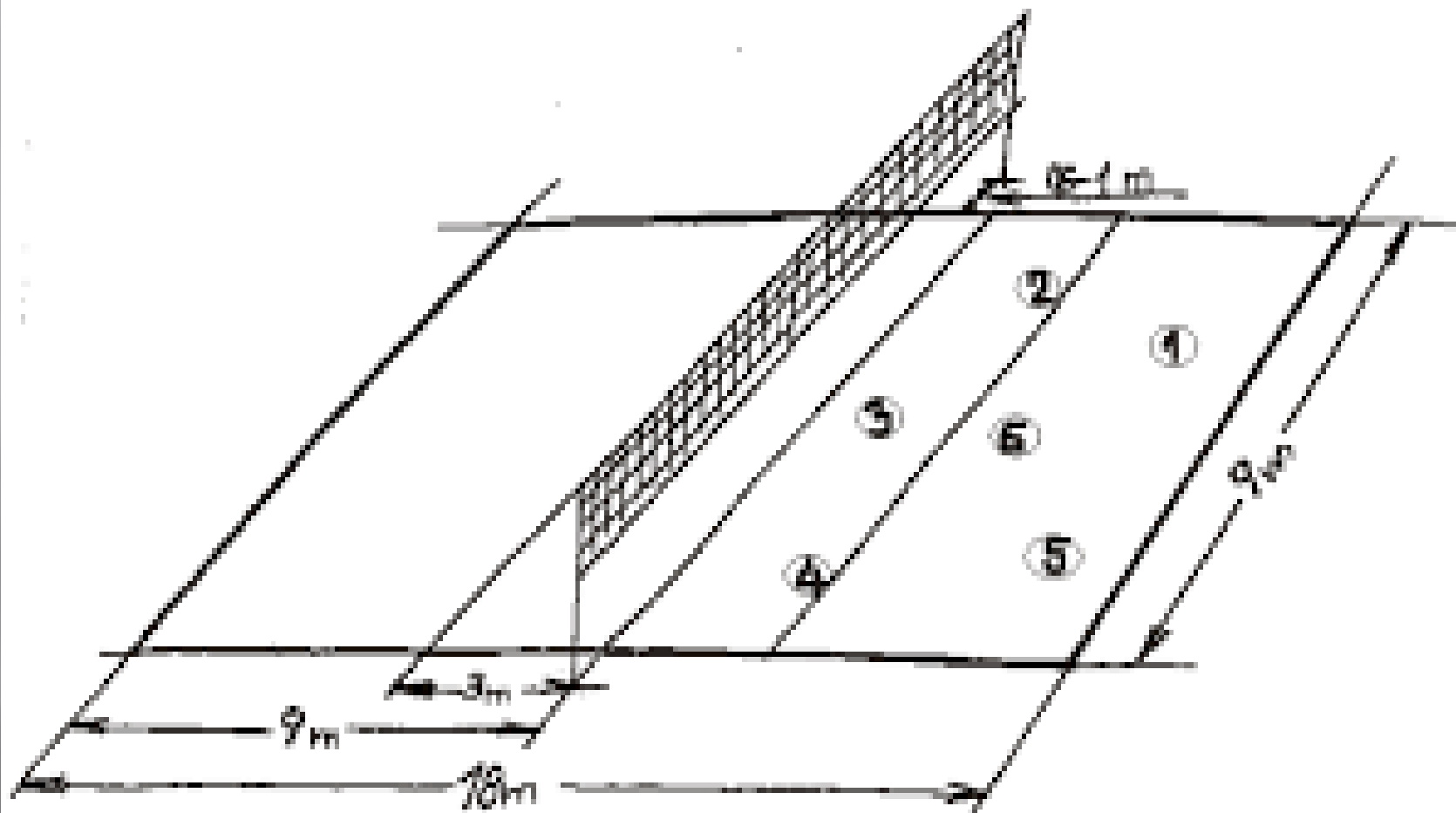
MJESTO UČESNIKA

- ▣ Igrači koji nijesu u igri moraju ili sjedjeti na svojoj klupi ili biti u svom prostoru za zagrijavanje.
- ▣ Trener i ostali članovi ekipe sjede na klupi, ali je mogu privremeno napustiti.
- ▣ Klupe za ekipe se nalaze pored zapisničkog stola, izvan slobodne zone.

- ▣ Igrači koji nijesu u igri mogu se **zagrijavati bez lopti:**
 1. u toku igre: u zoni za zagrijavanje;
 2. za vrijeme tajm-auta i tehničkih tajm-auta: u slobodnoj zoni, iza svog polja.
- ▣ Za vrijeme pauze između setova, igrači se mogu **zagrijavati sa loptama** u slobodnoj zoni.

OPREMA

- ❑ Oprema igrača se sastoji od: dresa, šortsa, čarapa i patika.
- ❑ Boja i dizajn dresova, šortseva i čarapa moraju biti jednoobrazni sa svaku ekipu (osim za Libera).
- ❑ Patike moraju biti lagane i savitljive sa gumenim ili đonom od kombinovanog materijala bez potpetica.
- ❑ Za FIVB, Svetska i zvanična takmičenja, zabranjeno je nositi patike na kojima dominira crna boja, sa đonom koji ostavlja trag.
- ❑ Dresovi moraju biti označeni brojevima od 1 do 18.

- ▣ Za FIVB, Svjetska i Zvanična takmičenja, dresovi igrača moraju biti numerisani od 1 do 20.
- ▣ Brojevi se nalaze na sredini prednje i zadnje strane dresova. Boja i ton brojeva moraju biti
 - ▣ različiti u odnosu na boju i ton dresova.
- ▣ Brojevi na prednjoj strani dresa moraju biti dužine najmanje 15 cm, a na zadnjoj strani najmanje 20 cm. Traka kojom su brojevi ispisani mora biti široka najmanje 2 cm.

- Za FIVB svetska i zvanična takmičenja broj igrača se mora postaviti i na desnu nogavicu šortsa.
- Visina broja mora biti od 4 do 6 cm, a širina trake kojom je broj ispisan mora da iznosi najmanje 1 cm.
- Dresovi i šortsevi treba da ispunjavaju standarde FIVB.
- Kapiten ekipe mora imati, ispod broja na grudima, traku veličine 8 x 2 cm.

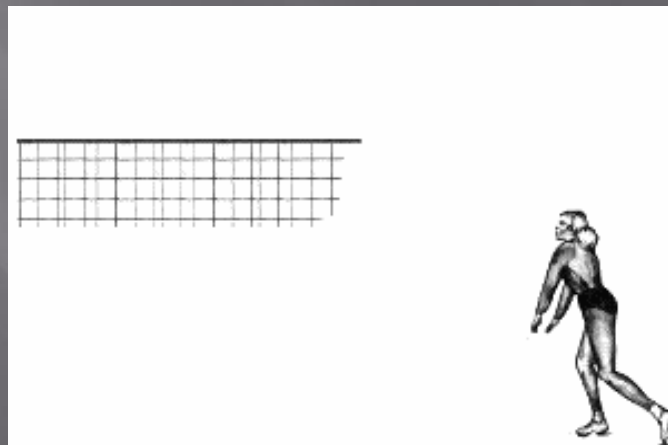
▣ ZAMJENA OPREME

- ▣ Na FIVB svjetskim i zvaničnim takmičenjima zabranjeno je igrati bos.

dozvoljena je promjena mokrih ili oštećenih uniformi između setova ili posle zamjene igrača, pod uslovom da su boja, dizajn i broj nove uniforme isti,

▣ ZABRANJENI PREDMETI

- ▣ Zabranjeno je nositi predmete koji mogu izazvati povredu ili dati igraču vještačku prednost.
- ▣ Igrači na sopstveni rizik mogu nositi naočare ili sočiva.

LIDERI EKIPE

- Kapiten ekipe i trener su odgovorni za ponašanje i disciplinu članova svoje ekipe.
- Libero igrači ne mogu biti kapiteni ekipe.

□ KAPITEN

1. PRIJE UTAKMICE, kapiten ekipe potpisuje zapisnik i predstavlja svoju ekipu na žrijebanju.

2. ZA VRIJEME UTAKMICE kapiten ekipe je kapiten dok je na terenu.

Kada kapiten ekipe nije na terenu, trener ili kapiten ekipe mora odrediti drugog igrača na terenu, ali ne Libera, koji će preuzeti ulogu kapitena u igri.

Kapiten u igri obavlja tu ulogu dok ne izađe sa terena zamjenom igrača ili dok se ne vrati kapiten ekipe ili dok se ne završi set.

▣ Kada je lopta van igre, samo je kapitenu u igri dozvoljeno da se obrati sudijama:

1. da bi zamolio za objašnjenje o primjeni ili tumačenju Pravila igre, kao i da bi prenio zahtjeve ili pitanja svojih saigrača.

Ako se kapiten u igri ne slaže sa objašnjenjem
prvog sudije,

on može odlučiti da uloži protest protiv odluke
sudije,

ali u tom slučaju odmah mora obavijestiti prvog
sudiju da zadržava pravo da na kraju
utakmice, u zapisnik, upiše zvaničan protest,

Kapiten se obraća sudiji:

2. da bi zamolio za:

- ▣ a) odobrenje za potpunu ili djelimičnu zamjenu opreme,
- ▣ b) provjeru pozicija ekipa,
- ▣ c) provjeru poda, mreže, lopti itd.;
- ▣ u odsustvu trenera da traži tajm-aut i zamjene igrača.

- ▣ NA KRAJU UTAKMICE kapiten ekipe:
- ▣ zahvaljuje sudijama i potpisuje zapisnik radi potvrde rezultata utakmice;
- ▣ ako je na vrijeme obavijestio prvog sudiju,
- ▣ može da potvrdi i upiše u zapisnik zvaničan protest u vezi sa tumačenjem ili primjenom Pravila igre od strane sudije.

TRENER

- ▣ Za vrijeme utakmice trener, izvan terena, vodi igru svoje ekipe.
- ▣ Bira početne postave, njihove zamjene i uzima tajm-aute.
- ▣ U obavljanju tih poslova zvanično lice za kontakt mu je drugi sudija.
- ▣ PRIJE UTAKMICE trener upisuje ili provjerava prezimena i brojeve svojih igrača u zapisniku a zatim

- ▣ ZA VRIJEME UTAKMICE, trener:
 - ▣ prije svakog seta daje drugom sudiji ili zapisničaru uredno popunjene i potpisane listiće sa početnom postavom;
 - ▣ sjedi na klupi najbliže zapisničaru, ali to mjesto može napustiti;
 - ▣ traži tajm-aute i zamjene igrača;
 - ▣ može, kao i ostali članovi ekipe, davati instrukcije igračima na terenu.

- ▣ Trener može davati ove instrukcije stojeći ili hodajući unutar slobodne zone ispred klupe svoje ekipe,
- ▣ od produžetka linije napada do prostora za zagrijavanje, bez ometanja i odugovlačenja utakmice.
- ▣ Za FIVB, Svjetska i zvanična takmičenja, prostor u kojem trener obavlja svoje funkcije ograničen je linijom ograničenja za trenere.

POMOĆNIK TRENERA

- Pomoćnik trenera sjedi na klupi za igrače, ali nema pravo da interveniše za vrijeme utakmice.
-
- Ako trener mora da napusti svoju ekipu iz bilo kog razloga, uključujući sankciju, pomoćnik trenera može,
- na zahtjev kapitena u igri i uz odobrenje prvog sudije, preuzeti funkcije trenera za vrijeme trajanja odsustva.

OSVAJANJE POENA, POBJEDA U SETU I UTAKMICI

▣ Poen

- ▣ Ekipa osvaja poen:
 - ▣ ako uspješno upućena lopta dodirne protivničko polje;
 - ▣ kada protivnička ekipa učini grešku;
 - ▣ kada protivnička ekipa dobije kaznu.

▣ Greška

- ▣ Ekipa pravi grešku čineći akciju u igri koja je suprotna pravilima (ili narušava pravila na neki drugi način).

- Sudije procjenjuju greške i određuju posledice u skladu sa Pravilima igre:
- ako su dvije ili više grešaka učinjene jedna za drugom, računa se samo prva.
- ako protivnici dvije ili više grešaka učine istovremeno, dosuđuje se **OBOSTRANA GREŠKA** i nadigravanje se ponavlja.
-
- ako ekipa koja servira osvoji nadigravanje ona osvaja poen i nastavlja da servira;
 - ako ekipa koja prima servis osvoji nadigravanje, osvaja poen i mora sledeća servirati.

▣ POBJEDA U SETU

- ▣ U setu (osim u odlučujućem, 5. setu) pobjeđuje ekipa koja prva osvoji 25 poena sa vođstvom od najmanje dva poena.
- ▣ U slučaju neriješenog rezultata 24-24, igra se nastavlja dok se ne postigne vođstvo od dva poena (26-24; 27-25; ...).

▣ POBJEDA U UTAKMICI

- ▣ Pobjednik utakmice je ekipa koja osvoji tri seta. U slučaju izjednačenog rezultata 2-2, odlučujući (peti) set se igra do 15 poena sa vođstvom od najmanje dva poena.

▣ NEODAZIVANJE I NEKOMPLETNA EKIPA

- ▣ Ako ekipa odbije da igra nakon što je bila pozvana da to učini, smatraće se da se nije odazvala da igra i gubi utakmicu rezultatom 0-3 i 0-25 u svakom setu.
- ▣ Ekipa koja se bez opravdanog razloga ne pojavi na terenu smatra se da se nije odazvala, a posledice su kao u predhodnom Pravilu

REZIME NEDOZVOLJENOG PONAŠANJA I KARTONA KOJI SE KORISTE

- ▣ Opomena: nema sankcije –
- ▣ Nivo 1: usmena opomena
- ▣ Nivo 2: žuti karton
- ▣ Kazna: sankcija – crveni karton
- ▣ Isključenje: sankcija – žuti + crveni karton (zajedno)
- ▣ Odstranjenje: sankcija – žuti + crveni karton (odvojeno)